

بندر جبل علی، کانون تبادلات بازرگانی منطقه

بندر جبل علی یکی از شناخته‌شده‌ترین بنادر ترانزیتی جهان به شمار می‌رود و بزرگترین بندر دریایی در خاورمیانه است و به عنوان قطبی در شبکه تجارت جهانی طبقه بندی می‌شود که بازارهای شرقی و غربی را به هم پیوند می‌دهد و بیش از ۶۵ بندر و پایانه دریایی در شش قاره جهان را زیر پوشش خود دارد. این بندر به 140 بندر در سراسر دنیا متصل و دارای ۲۳ اسکله و ۷۸ جرثقیل برای تأمین نیازهای بزرگترین کشتی‌های کانتینری در جهان است و به دلیل اتصال به بیش از ۱۸۰ خط حمل و نقل دریایی در میان ده بندر بزرگ جهان قرار دارد. این بندر همچنین برای بیش از ۹۰ سرویس ناوبری هفتگی یک بندر محوری به شمار می‌رود و برای بیست سال متوالی به عنوان نهمین بندر بزرگ کانتینری در جهان و بهترین بندر دریایی در خاورمیانه رتبه بندی شده است.

منطقه جبل علی با مرکز شهر دبی حدود ۳۰ کیلومتر فاصله دارد. طبق آخرین آمار منتشر شده، این بندر سالانه ۳۰۵ میلیارد درهم (۸۳ میلیارد دلار) درآمد تولید کرده که ۳۳،۴ درصد از تولید ناخالص داخلی امارت دبی در سال ۲۰۱۷ و ۱۰،۷ درصد از تولید ناخالص داخلی امارات را تأمین کرده است.

بندر و منطقه آزاد تجاری جبل علی، با بیش از ۵ هزار شرکت بین‌المللی و امکاناتی که در خدمت کشتی‌ها و جریان تجارت جهانی است، نقش برجسته‌ای در اقتصاد منطقه و امارات متحده عربی دارد. این بندر و منطقه آزاد تجاری آن شامل حدود ۲۱۰ کارخانه و شرکت متعلق به بیش از ۱۳۰ کشور جهان است که عربستان سعودی و کویت سهم بیشتری در آن دارند. این بندر دارای یک منطقه آزاد صنعتی، کارخانه دوبال به عنوان یکی از بزرگترین کارخانه‌های آلومینیوم در خاورمیانه را در خود جای داده است.

منطقه صنعتی در جبل علی با عدم محدودیت در ارزهای بین‌المللی، معافیت‌های مالیاتی برای شرکت‌ها، معافیت مالیاتی بر درآمدهای شخصی و حداقل سرمایه مورد نیاز برای برپایی کسب و کار، شناخته می‌شود. دولت امارات عربی متحده از کالاهای تولید شده در جبل علی عوارض گمرکی نمی‌گیرد و خرید و گشت و گذار در آن منطقه به راحتی و به سرعت امکان پذیر است. مقامات اماراتی علاوه بر عدم محدودیت ورود

بازرگانان به بازار، هیچ محدودیتی برای شرکت‌ها و کارخانه‌های فعال در جبل علی در مورد استخدام کارگران ایجاد نمی‌کند. همچنین محصولات و کالاهای جبل علی به قیمت‌های ارزان‌تر مشهور هستند.

ملاحظات :

۱. در صورتی که روند کنونی تجارت جهانی ادامه یابد، بندر جبل علی یکی از پررونق‌ترین بنادر جهان خواهد شد. البته عربستان، قطر، عمان و برخی دیگر از رقیبان، با سرمایه‌گذاری‌های کلان در مناطق دیگر، درصدد کاستن از رونق این بندر هستند.
۲. طبق گزارش سرویس تحقیقات کنگره آمریکا، این بندر توانایی اداره ناوهای هواپیمابر را دارد و در سال ۲۰۱۷ شلوغ‌ترین بندر نیروی دریایی آمریکا در خارج از ایالات متحده بوده است.
۳. راه اندازی کسب و کار و ثبت شرکت‌های خارجی با مالکیت صدرصد و در زمان بسیار کوتاه، حذف عوارض و گمرک و غیره از دیگر تسهیلات برای جذب سرمایه‌گذاران خارجی علاقمند به سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد جبل علی است.
۴. از سال گذشته که آماده‌سازی نمایشگاه اکسپو در حال انجام است و در هفته‌های آینده که نمایشگاه اکسپو ۲۰۲۰ راه‌اندازی خواهد شد، جایگاه و اهمیت بندر جبل علی در حمل و نقل کالاهای کشورهای مختلف در مسیر اکسپو بیش از پیش نمایان خواهد شد.

نظریه کارشناسی

بنادر ایرانی حاشیه خلیج فارس و دریای عمان، مانند چابهار، بندرعباس، بندر بوشهر، بندر لنگه، بندر امام(ره) و ... با توجه به دسترسی‌هایی که به کشورهای آسیای میانه، آسیای صغیر، قفقاز و اروپای شرقی دارند می‌توانند بصورت بالقوه چندین برابر بندر جبل علی در جابجایی کالا و تجارت بین‌الملل نقش داشته باشند. همچنین توسعه این بندر ایرانی با کمک و سرمایه‌های خارجی، نه تنها خدشه‌ای به حاکمیت ملی کشورمان وارد نخواهد کرد بلکه با رونق اقتصادی که ایجاد خواهد شد باعث توسعه مناطق جنوبی کشورمان و بهبود اقتصاد ملی خواهد شد.

شایان ذکر است بخش بزرگی از توسعه حیرت‌انگیز دبی، مدیون درآمدهای هنگفت ایجاد شده در بندر جبل علی است.

در این راستا چهار اقدام ذیل می تواند به توسعه بنادر جنوبی کشورمان بیانجامد:

۱. مقررات زدایی و دادن تسهیلات به شرکت های سرمایه گذار خارجی در بنادر ایرانی
۲. دعوت از شرکت های خارجی برای سرمایه گذاری با دادن مشوق های اقتصادی
۳. ایجاد راه های مواصلاتی استاندارد و دسترسی های جاده ای، ریلی و حمل و نقلی برای انتقال کالا
۴. ایجاد شرکت های حمل و نقل زمینی توانمند

(تهیه کننده: حمیدرضا بدائی، کارشناس سیاسی سفارت جمهوری اسلامی ایران در ابوظبی)